

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 17. marts 2025
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Jakob Buchholt de Fønss
Sagsnr.: 2025-02199
Dok.: 3622693

Besvarelse af spørgsmål nr. 590 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 590 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. februar 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 590 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvilke principper for genoprettende ret Ungdomskriminalitetsnævnet (UKN) bygger på i dag, herunder også om der blev brugt erfaringer fra Norge og Nordirland, da gør brug af genoprettende ret, i indretningen af systemet?”

Svar:

1. Ungdomskriminalitetsnævnet blev etableret ved lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (ungdomskriminalitetsloven), der trådte i kraft den 1. januar 2019. Det fremgår af ungdomskriminalitetslovens § 12, stk. 1, at Ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge et barn eller en ung en straksreaktion, som kan bestå i at bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.

Det fremgår af pkt. 2.1.2.7.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 84 af 26. oktober 2018 om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, at straksreaktionen som udgangspunkt skal fastsættes ud fra principperne om ”restorative justice” (genoprettende ret).

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at genoprettende ret ikke er et entydigt begreb, men grundlæggende betragtes overtrædelsen ifølge denne tankegang som en overtrædelse begået mod mennesker eller afgrænsede fællesskaber. Overtrædelsen har på forskellig måde og i forskelligt omfang påført disse mennesker skade. Formålet med reaktionen er at gøre den skete skade god igen, og den der primært skal forpligtes hertil er ligeledes en konkret person, nemlig gerningsmanden.

Det fremgår desuden af bemærkningerne, at hvis et barn eller ung eksempelvis har begået groft hærværk på skolen, vil en straksreaktion f.eks. kunne bestå i at rydde op efter hærværket eller lignende sammen med en lærer eller en pædagog, så det bliver tydeligt, at barnets eller den unges handlinger har haft negative konsekvenser for lokalområdet. Har et barn eller en ung udøvet vold mod en anden, vil en straksreaktion eksempelvis kunne bestå i konfliktmægling, hvor den forurettede og barnet eller den unge mødes under tilstedeværelsen af en neutral mægler.

Vurderes det mere hensigtsmæssigt, kan Ungdomskriminalitetsnævnet fastsætte, at barnet eller den unge skal udføre andre aktiviteter med et mere bredt genoprettende formål, herunder samfundsnyttigt arbejde. Det vil f.eks. kunne være relevant, hvis der er tale om voldskriminalitet, og den forurettede eller barnet eller den unge ikke ønsker at deltage i konfliktmægling. Straksreaktionen vil f.eks. kunne bestå i at vaske brandbiler eller gøre rent i offentlige parker. Det vil endvidere kunne være relevant i sager, hvor barnet eller den unge nægter at have begået den kriminalitet, som han eller hun er mistænkt eller dømt for, men hvor det er nævnets vurdering, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare. I sådanne sager kan barnet eller den unge udvise modvilje i forhold til at skulle gennemføre en straksreaktion, der er direkte forbundet med den påståede kriminalitet, f.eks. oprydning i den butik, hvor den pågældende skulle have begået groft hærværk, hvilket vil flytte fokus fra reaktionens formål. En straksreaktion med et mere bredt genoprettede sigte vil derfor kunne være mere egnet til at opnå formålet – nemlig at barnet eller den unge får en bedre indsigt og forståelse for betydningen af og konsekvenserne ved kriminell adfærd.

Det fremgår i den forbindelse af bemærkningerne til lovforslaget, at det afgørende er, at reaktionen er af opdragende karakter over for barnet eller den unge. Det opdragende og genoprettende element i sådanne aktiviteter skal ses i en bredere samfundsmæssig kontekst, hvor barnet eller den unge skal opleve at bidrage til et trygt og ordentligt samfund.

Straksreaktionen vil skulle udføres hurtigst muligt efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse og vil have en kortere varighed. Formålet er således, at straksreaktionen skal have en opdragende og genoprettende karakter, og dermed have et socialpædagogisk formål.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at Ungdomskriminalitetsnævnet vil skulle foretage en helhedsvurdering af alle sagens oplysninger med henblik på at fastsætte den straksreaktion, som vurderes bedst egnet til at få barnet eller den unge til at indse konsekvenserne af kriminelle handlinger og understøtte den unge i at komme væk fra den kriminelle løbebane.

2. I forbindelse med det lovforberedende arbejde i 2016 blev der inddraget erfaringer fra Nordirland og Norge, ligesom der blev afholdt bilateralt møde med det norske justitsministerium i regi af Socialstyrelsen.